

ความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก*

The Life Security of Small Business Entrepreneurs

ชิษณุพงศ์ ทองพวง**

อภิวัฒน์ อันทวีสิน***

พัชรี อินทร์อำนวย****

สุภาพร ลัมเกษร****

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาระดับความมั่นคงในชีวิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็ก 2) เปรียบเทียบความมั่นคงในชีวิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็กจำแนกตามพื้นฐานของผู้ประกอบการ ได้แก่ เพศ ศาสนา สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ เหตุผลของการเลือกทำธุรกิจ และสถานภาพผู้ประกอบการ ได้แก่ ประเภทธุรกิจ รูปแบบของธุรกิจ ลักษณะการบริหารธุรกิจ ลักษณะของช่องทางการจำหน่าย ระบบการเงินของธุรกิจ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพความพร้อมและวิธีการประกอบธุรกิจ ได้แก่ ความรู้ในการประกอบธุรกิจ คุณสมบัติในการเป็นผู้ประกอบการ และวิธีการดำเนินธุรกิจกับความมั่นคงในชีวิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็ก และ 4) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมั่นคงในชีวิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็ก ทั้งกลุ่มการผลิต กลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มบริการ และกลุ่มการค้า ทั้งในจังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 210 ราย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ส่วน ได้แก่

ข้อมูลพื้นฐานผู้ประกอบการ สถานภาพผู้ประกอบการ สภาพความพร้อม วิธีการประกอบธุรกิจและความคิดเห็นเพิ่มเติมด้านความมั่นคงในชีวิต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบด้วย t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ

ผลการศึกษา พบว่า

1. ความมั่นคงในชีวิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็กมีสภาพความพร้อมและวิธีการประกอบ ธุรกิจอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความมั่นคงในชีวิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็กจำแนกตามพื้นฐานของผู้ประกอบการ ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ เหตุผล ของการเลือกทำธุรกิจและสถานภาพผู้ประกอบการ ได้แก่ ประเภทธุรกิจ รูปแบบของธุรกิจ ลักษณะการบริหารธุรกิจ ลักษณะของช่องทางการจำหน่าย ระบบการเงินของธุรกิจ พบว่า ในภาพ รวมของ ประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจและประเภทธุรกิจที่ต่างกัน ความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก

* ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากบริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด

** หัวหน้าสำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยคริสเตียน

*** คณบดี สำนักวิชามัลติมีเดียและดิจิทัลอาร์ต โครงการจัดตั้งคณะบัญชี ธุรกิจและมัลติมีเดีย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

**** เจ้าหน้าที่ สำนักประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยคริสเตียน

มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับในภาพรวมของเพศ ศาสนา สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา เหตุผลของการเลือกทำธุรกิจ รูปแบบของธุรกิจ ลักษณะการบริหารธุรกิจ ลักษณะของช่องทางการจำหน่าย ระบบการเงินของธุรกิจต่างกัน ความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างสภาพความพร้อมและวิถีการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการกับความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.738 แสดงว่าสภาพความพร้อมและวิถีการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการทั้ง 3 ด้าน ส่งผลต่อความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 54.5

Abstract

The research objectives were to study : 1) life security of the small enterprise entrepreneurs ; 2) compare the life security of small enterprise entrepreneurs with classified to 2 items : (1) individual data related to gender, religion and believe, marital status, educational level, business experience, reason for business selecting, (2) status of the entrepreneurs related to business type, business pattern, business management, business size , trading channel and money system : 3) the relation of life security to business readiness and business method which composed of 3 items : (1) knowledge of business, (2) property of entrepreneurs and (3) process of business. The samples were 210 entrepreneurs with more 36 ages and : factors affect to life security of small enterprise entrepreneurs. The research areas were 3 provinces : 1) Ratchaburi, Kanchanaburi and Samut Songkhram. Data was collected by questionnaires, described by percentage,

mean, standard deviation, analyzed with One - Way ANOVA and Multiple Regression.

The results showed that:

1. The small enterprise entrepreneurs had life security related to business readiness and business method at moderate level.

2. The difference of business experience and type of business affected to life security of entrepreneurs at 0.05 with statistically significantly. However, the difference of other individual items were not difference at 0.05 with statistically significantly.

3. The relation of business readiness and business method to life security were statistically significant at 0.05. The multiple correlation value was 0.738 and showed that the business readiness and business method affected to life security of small enterprise entrepreneurs (54.5%).

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่ประเทศไทยประสบในปี 2551 ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจอย่างรุนแรงทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และภาคการเงิน ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ลดลงร้อยละ 2 จากเมื่อครั้งก่อน การเกิดวิกฤตจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นทำให้ผู้ประกอบการอาชีพในฐานะลูกจ้างตกงาน อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.4 ในปลายปี 2551 หรือประมาณ 5.2 แสนคน เป็นร้อยละ 1.9 หรือประมาณ 7.1 แสนคน ในต้นปี 2552 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552) ในขณะที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต่าง ๆ หลายแห่งต้องปิดกิจการ อันเนื่องมาจากธุรกิจอยู่ในภาวะล้มละลาย มีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน และการขาดสภาพคล่องทางการเงินยิ่งทำให้มีจำนวนคนตกงานเพิ่มขึ้น ในขณะที่กลุ่มอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกิจการที่พึ่งพาตัวเองในด้านการจัดการ ด้านเทคนิคการผลิต และการจัดจำหน่าย แม้จะได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ แต่ก็มีความยืดหยุ่นในการปรับตัวได้ดีกว่าอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เนื่องจากอุตสาหกรรมประเภทนี้สามารถยืนหยัดอยู่ได้ด้วยคุณลักษณะเด่นของความคล่องตัว ความยืดหยุ่นในการผลิตและจัดจำหน่าย รวมทั้งสามารถดูแลจัดการธุรกิจได้อย่างทั่วถึง เหมาะกับกระแสธุรกิจที่ต้องการการตอบสนองที่รวดเร็ว ดังนั้นเมื่อเกิดผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อกิจการใดกิจการหนึ่ง ขอบเขตความเสียหายจะไม่มากเท่ากิจการขนาดใหญ่ มีคนว่างงานจำนวนมากที่จัดได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถสูง ดังนั้น ทางหนึ่งที่จะไม่ทำให้ทรัพยากรบุคคลกลุ่มนี้ต้องสูญเปล่าคือการทำให้ผู้ว่างงานเปลี่ยนวิถีดำรงชีวิตจากการเป็นลูกจ้าง (Employee) มาเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ซึ่งมีลักษณะการจ้างงานตนเอง และช่วยผลักดันการจ้างงานคนอื่น ๆ ตามมาอีกในขนาดธุรกิจ SMEs หรือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในหลายๆ ด้านเป็นแหล่งจ้างงานขนาดใหญ่ของประเทศ เนื่องจากครอบคลุมเกือบทุกภาค

อุตสาหกรรม จำนวนกิจการกว่าร้อยละ 90 ของธุรกิจในประเทศ จัดเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จากข้อมูลในการสำรวจสถานประกอบการของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมถึง 854,064 ราย โดยเป็นกิจการค้าปลีกมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.4 รองลงมาได้แก่อุตสาหกรรมการผลิต ร้อยละ 18.4 การบริการ ร้อยละ 16.6 ภัตตาคารและโรงแรมร้อยละ 9.6 คำสั่ง ร้อยละ 3.2 และอื่นๆ ร้อยละ 20.7% ทั้งนี้ จากจำนวนโรงงานที่จดทะเบียนอย่างเป็นทางการกับกระทรวงอุตสาหกรรม มีจำนวนโรงงาน 128,304 แห่ง เป็นโรงงานที่ประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 98 และมีการจ้างงานรวมกันแล้วคิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 70 ของการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรม โดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรในประเทศเป็นวัตถุดิบในการผลิต เป็นการสนับสนุนมูลค่าของผลิตภัณฑ์ในประเทศ ซึ่งปีหนึ่งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมกันสามารถสร้างผลผลิตมวลรวมของประเทศได้กว่า 60% และเป็นแหล่งธุรกิจที่สร้างรายได้ให้ประเทศจากการส่งออกสินค้าไปจำหน่ายต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ดังนั้นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จึงเป็นแหล่งรองรับแรงงานจำนวนมากเข้าสู่กระบวนการผลิตเป็นแหล่งใช้ทรัพยากรของประเทศในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจและภายใต้ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลับมีความคล่องตัวสูงในการปรับตัวได้ดีกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ และกลายเป็นผู้มีบทบาทในการช่วยลดความเสี่ยงของระบบเศรษฐกิจ ด้วยการเชื่อมโยงการผลิตกับผู้ผลิตรายใหญ่ในลักษณะของการรับช่วงผลิต และที่สำคัญวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นเหมือนจุดกำเนิดของผู้ประกอบการใหม่ที่สำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต สำหรับประเทศไทยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ยังคงประสบปัญหาต่างๆ สะสมมาเป็นเวลานาน จากผลการวิจัยของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมชี้ให้เห็นถึงปัญหาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น การขาดแคลนเงินทุน ปัญหาแรงงานโดยมี

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๔

การใช้แรงงานที่มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำและมีอัตรา การเปลี่ยนงานสูง ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปัญหา ทางการตลาด ขอบจำกัดด้านเทคโนโลยีการผลิต ด้าน การบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนาคารโลกที่ชี้ว่า ถึงแม้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมจะได้เปรียบธุรกิจขนาดใหญ่ในด้านความ คล่องตัว และความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน แต่ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ก็มีปัญหาในการ ดำเนินงานเช่นกันตามที่ได้กล่าวมา ดังนั้นภาครัฐบาล จึงเห็นความสำคัญและมีนโยบายเร่งด่วนในการพัฒนา วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีความแข็งแกร่ง ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยพลิกฟื้นกิจกรรมทาง เศรษฐกิจของประเทศ และเสริมสร้างขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศต่อไปในระยะยาว ทุก ๆ ปีมีผู้ประกอบการจำนวนมากได้เริ่มกิจการใหม่ บาง คนประสบผลสำเร็จ แต่บางคนกลับล้มเหลว สิ่งหนึ่ง ที่ทำให้ประสบความสำเร็จอาจไม่ใช่เพราะว่ามีเงินทุน มาก แต่กลับเป็นเพราะความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของ ผู้ประกอบการหลาย ๆ อย่างรวมกันอยู่ในตัวบุคคล นั้น จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นที่เชื่อว่า ผู้ประ กอบการที่ประสบความสำเร็จนั้น ๆ มีแนวทางการดำเนิน กิจการที่สำคัญเฉพาะอย่าง จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะ ศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมด้านปัจจัยสี่ วิสัยทัศน์ใน การเลือกธุรกิจ การลงทุนและรายได้ ความสำเร็จความ ล้มเหลว ภาวะหนี้สิน ภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว การดำเนินชีวิตในครอบครัว ภาวะความยากลำบาก สภาพด้านสุขภาพกายและใจ สภาพสังคม ปัญหาและ ความต้องการเพื่อความมั่นคงในชีวิตของผู้ประกอบการ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลให้ทั้งผู้ประกอบการในธุรกิจนี้ รวมทั้งผู้ที่สนใจจะเข้ามาประกอบกิจการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมได้มีแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข คุณลักษณะของตนเองให้เหมาะสม จนประสบความสำเร็จ ในธุรกิจวิสาหกิจขนาดเล็ก สำหรับภาครัฐบาลใช้ เป็นแนวทางในการให้การส่งเสริมและสนับสนุนผู้ ประกอบการที่มีศักยภาพ ในการประกอบธุรกิจ วิสาหกิจขนาดเล็ก ที่มีภาคธุรกิจแตกต่างกันให้ประสบ ความสำเร็จซึ่งจะเป็นการช่วยกันฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจของ

ได้เร็วขึ้น และเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ สถานภาพผู้ประกอบการ สภาพความพร้อมและวิธีการประกอบธุรกิจมี ผลอย่างไรบ้างต่อความมั่นคงในชีวิตของผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดเล็ก

แนวคิดและทฤษฎีหลักในการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ตัวแปรต่าง ๆ สรุปเป็นแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

1.แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดเล็ก

ในปัจจุบันภาครัฐบาลของประเทศไทยให้ ความสนใจกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and medium enterprises : SMEs) ซึ่งหมายถึงธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะตัว มีการบริหารที่เป็นอิสระ มีทฤษฎีเป็นของตัวเอง มีแหล่งธุรกิจอยู่ในท้องถิ่น และ ขนาดของการดำเนินการถูกจำกัดอยู่ในขอบเขตใดขอบ เขตหนึ่ง สเตลลี และมอร์ส (Staley. & Morse.) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารธุรกิจขนาดย่อม ให้คำจำกัด ความว่า ธุรกิจขนาดย่อมหมายถึงธุรกิจที่มีลักษณะเป็น ทั้งโรงงานและไม่เป็นโรงงาน ซึ่งดำเนินการผลิตสินค้า และครุภัณฑ์ ใช้คนงานไม่เกิน 100 คน ส่วนสำนัก งานสถิติแห่งชาติได้ให้นิยามว่าหมายถึง กิจการการ ผลิต การค้า (ค้าปลีก ค้าส่ง) และบริการที่มีการจ้าง งานไม่เกิน 200 คน เป็นกิจการขนาดเล็ก ในขณะที่ Committee for economic development (CED) ได้กำหนดลักษณะของธุรกิจขนาดเล็กไว้ดังนี้

- 1.1 ธุรกิจขนาดย่อมเป็นธุรกิจที่มีอิสระในการ บริหารงานโดยทั่วไปแล้วเจ้าของมักจะเป็น ผู้จัดการ
- 1.2 เงินทุนของธุรกิจมาจากบุคคลคนเดียว หรือกลุ่มบุคคลกลุ่มเล็กที่รวมกันนำเงินมาลงทุน
- 1.3 ดำเนินการอยู่ภายในพื้นที่ ลูกจ้าง และ นายจ้าง มักจะอยู่ในพื้นที่เดียวกัน แต่สินค้าที่ขายไม่ จำเป็นต้องมีตลาดอยู่แต่เฉพาะในพื้นที่เท่านั้น
- 1.4 เมื่อเทียบกับธุรกิจในห้องถิ่นเดียวกันมี ขนาดเล็กกว่ามาก

1.5 ในแง่การแบ่งงานกันทำ เจ้าขอจะดำเนินการเองทุกอย่าง ถ้าอุตสาหกรรมยิ่งเล็กลงมากในอุตสาหกรรมนั้น อาจมีบุคคลเพียงคนเดียวเป็นผู้ทำงานตั้งแต่หน้าที่เจ้าของถึงภารโรง

1.6 ในแง่การติดต่อประสานงาน มีลักษณะใกล้ชิดกันไม่ว่าการติดต่อภายใน หรือติดต่อภายนอก

1.7 ลักษณะการจัดหาทุนและเพิ่มทุน เพื่อเปิดสินเชื่อกับธนาคารหรือสถาบันการเงินต่าง ๆ เนื่องจากมีเครดิตที่ยังไม่ดีพอ ดังนั้นการจัดหาทุนและการเพิ่มทุนนั้นควรเริ่มทำเมื่อกิจการมีฐานะทางการเงินดีพอประมาณ

2. บทบาทและความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ระบบเศรษฐกิจที่ก้าวหน้าจากการจ้างงานใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละปี ส่วนใหญ่จะมาจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากกว่าที่จะมาจากวิสาหกิจขนาดใหญ่ และยังพบว่านวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยี ตลอดจนการพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ๆ ที่จะมีผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในอนาคตของประเทศก็จะเป็นผลมาจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเช่นเดียวกัน

ในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการตลาด และการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่สูงมากเช่นในปัจจุบัน วิสาหกิจทั่วโลกต่างพยายามจะพัฒนากิจกรรมการส่งออกของตนเอง เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก ซึ่งมีผลให้การแข่งขันระหว่างวิสาหกิจเข้มข้นยิ่งขึ้น กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกลุ่มที่สามารถปรับตัวและสามารถแสวงหาโอกาสทางด้านธุรกิจใหม่ๆ ได้ดีกว่า

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีให้เห็นเป็นปกตินั้น ทำให้แต่ละประเทศจำเป็นต้องปฏิรูประบบเศรษฐกิจสังคมใหม่ ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ ความคาดหวังที่มีต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสูงยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือ SMEs มีความสำคัญก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อาจเป็นด้วยการใช้ประโยชน์จากคุณสมบัติที่มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้

สาเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นผลให้นโยบายวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นนโยบายเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อประเทศที่พัฒนาทุกประเทศ กล่าวคือ สหรัฐอเมริกาและอังกฤษ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จะมีบทบาทในการสร้างสรรคสินค้าและบริการใหม่ๆ โดยการเปิดโอกาสให้เกิดการริเริ่มกิจการและเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันการผูกขาด ส่วนในประเทศแถบยุโรปตะวันตก วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จะมีบทบาทในฐานะแหล่งผลิตสินค้าและบริการตอบสนองเฉพาะกลุ่มที่เน้นรูปแบบสินค้าแฟชั่น และสินค้ามูลค่าสูง ในขณะที่ญี่ปุ่นจะเน้นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นอุตสาหกรรมที่สนับสนุนเพื่อเชื่อมโยงกับกิจการขนาดใหญ่ เพื่อให้วงจรการผลิต การค้าและการบริการเกิดความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพสำหรับประเทศในกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ เช่น ใต้หวัน ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศโดยรวมก็จะเน้นบทบาทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมาโดยตลอดจนกลายเป็นรากฐานสำคัญที่ผลักดันให้ประเทศเจริญเติบโตอย่างเข้มแข็งได้ (แผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2544:1)

3. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะผู้ประกอบการ

3.1 ความหมายของผู้ประกอบการ

ตามพจนานุกรมภาษาอังกฤษของออกฟอร์ด (Oxford Dictionary, 1998 : 29) ได้ให้ความหมายของผู้ประกอบการ (Entrepreneur) สรุปไว้ว่า คือ ผู้ซึ่งพยายามสร้างผลกำไรจากความ และความคิดริเริ่มด้วยตนเอง ในความหมายเชิงเศรษฐศาสตร์ ผู้สติ รามาคม (2540 : 29) ได้กล่าวถึงผู้ประกอบการว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เป็นบุคคลที่ค้นพบความคิดและโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ เป็นผู้รวบรวมเงินทุนเพื่อจัดตั้งธุรกิจ จัดระเบียบภายในธุรกิจ และบริหารการดำเนินงานของธุรกิจเพื่อจัดสินค้าและบริการให้แก่สาธารณชน

3.2 บุคลิกภาพของผู้ประกอบการ

บุคลิกภาพเป็นสภาพนิสัยจำเพาะคน เป็นสิ่งที่ทำให้สามารถอ่านหรือ คาดคะเนการกระทำของแต่ละบุคคลในการที่จะกระทำพฤติกรรมหากตกอยู่ใน

สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง การเลือกประกอบอาชีพ ถือเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งของบุคลิกภาพเช่นเดียวกัน นั่นคือคนที่บุคคลได้ประกอบอาชีพตามที่ตนเองถนัดและสอดคล้องกับบุคลิกภาพ ย่อมทำให้บุคคลมีความสุขในการประกอบอาชีพอันจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการประกอบอาชีพนั้น ๆ

3.3 บทบาทของผู้ประกอบอาชีพ

บทบาทของผู้ประกอบการในธุรกิจขนาดเล็กที่เริ่มต้นจากเจ้าของกิจการมีความสำคัญยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจ และธุรกิจเหล่านี้จะเติบโตเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ต่อไป ดังนั้น ผู้ประกอบการมักจะปฏิบัติภารกิจในบทบาทดังต่อไปนี้ (Longenecker, 1994 : 23-29)

- 1) บทบาทของนักลงทุน
- 2) บทบาทของผู้จัดการ
- 3) บทบาทของผู้นำ
- 4) บทบาทของผู้สร้างสรรคสังคมน

3.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ

ดเนีย เทียนพุด (2532 : 67-68) นักฝึกอบรมในองค์กร ได้เสนอปัจจัยที่ใช้ในการประเมินความเป็นผู้ประกอบการ ไว้ดังนี้

- 1) ความสามารถทางนวัตกรรม
- 2) ความสามารถในการจัดการกับสิ่งที่ยุ่งเหยิง
- 3) ความปรารถนาความสำเร็จ
- 4) ความสามารถวางแผนอย่างสมจริง
- 5) เป็นผู้นำที่เน้นเป้าหมาย
- 6) ผู้ประกอบการจะรวบรวมข้อมูล และข้อเท็จจริง รวมทั้งศึกษาและกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เป็นไปได้
- 7) มีความรับผิดชอบ
- 8) สามารถปรับตัวได้
- 9) เป็นทั้งนักจัดการและนักบริหาร

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า คุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จนั้นส่วนใหญ่ไม่ได้มีมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากการเรียนรู้แบบเพาะจากการหล่อหลอม หรือจากการเฝ้ามองฝึกฝน เพื่อการพัฒนาไปสู่คุณลักษณะที่ดีดังกล่าว

4. แนวคิดเกี่ยวกับภูมิความรู้ความชำนาญ (Human capital)

คำว่า Human capital ปรากฏขึ้นครั้งแรกในบทความในปี ค.ศ. 1961 ซึ่ง "Investment in human capital" โดยนักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบลชื่อ ทีโอดอร์ ดับเบิลยู ชูลซ์ (T.W. Schultz, 2519 : 5-6) ตีพิมพ์ในวารสารชื่อ American Economic Review ว่า Human Capital นั้นประกอบไปด้วยทักษะ ประสบการณ์ และความรู้ นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบลอีกรายหนึ่ง แกรี่ เบคเกอร์ ได้เพิ่มเติมคุณสมบัติว่าด้วยบุคลิกภาพ รูปลักษณ์ภายนอก ชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือ เข้าไปอีก

ดาเวนพอร์ต (อ้างถึงใน คีระ โอภาสพงษ์, 2543 : 32-35) ได้แยกแยะทุนมนุษย์ออกเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ สำคัญ 3 อย่าง คือ ความสามารถ (Ability) พฤติกรรม (Behavior) และความพยายาม (Effort) โดยระบุว่า ความสามารถหมายถึงความชำนาญในชุดของกิจกรรม หรืองานรูปแบบใด โดยความสามารถประกอบด้วยส่วนย่อย ๆ อีก 3 ส่วน ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และ ความสามารถเฉพาะตัวหรือพรสวรรค์ (Talent)

5. แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จ

ความสำเร็จขององค์กรธุรกิจ ในส่วนนี้ นักวิชาการให้แนวคิดในการวัดความสำเร็จขององค์กรไว้หลายแนวคิดดังต่อไปนี้

นิตย สัมมาพันธ์ (2542 : 10-21) ได้ให้แนวคิดในการวัดความสำเร็จขององค์กรไว้ดังนี้

1) พิจารณาจากผลิตภาพ (Productivity) หมายถึงอัตราส่วนระหว่างผลผลิต (Output) ขององค์กรในรูปของสินค้าและบริการต่อจำนวนปัจจัย (Input) เขียนเป็นสูตรได้ ดังนี้

$$\text{ผลิตภาพ} = \frac{\text{ผลผลิต (Output)}}{\text{ปัจจัย (Input)}}$$

2) พิจารณาจากกำไร (Profit) ซึ่งการใช้กำไรเป็นเกณฑ์ในการวัดมักจะใช้ระยะเวลา 1 ปี ตามระบบบัญชีของแต่ละธุรกิจ แต่โดยทั่วไปมักจะตรงตามปีปฏิทิน

6. แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์

ศิริรัตน์ แดงเครื่อง (2549 : 19) ให้ความหมายความมั่นคงของมนุษย์ว่า การที่มนุษย์ได้รับการตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน การมีวิถีชีวิตที่ราบรื่น ตลอดจนการอยู่ดีกินดี และมาตรฐานการครองชีพ มีความปลอดภัย มีอิสระ โดยปราศจากความกลัวและความขาดแคลน

อัษฎมณี บุรณกานนท์ (2546 : 58) ให้ความหมายความมั่นคงของมนุษย์ว่า คือการที่ประชาชนได้รับหลักประกันด้านสิทธิ ความปลอดภัย การสนองตอบต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐาน สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี ไม่ประสบปัญหาความยากจนไม่สิ้นหวังและมีความสุขตลอดจนได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง

องค์ประกอบของความมั่นคงของมนุษย์ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ ความปลอดภัยจากความกลัว (Freedom from fear) และความปลอดภัยจากความขาดแคลน (Freedom from want) ปัญหาความมั่นคงที่เป็นประเด็นหลักๆ มี 7 ประการ (อัษฎมณี บุรณกานนท์, 2546 : 10-27) ได้แก่

1. ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ความมั่นใจในเรื่องรายได้พื้นฐาน ซึ่งได้มาจากภาคการผลิตและค่าจ้างแรงงาน หรือจากการให้ความช่วยเหลือจากภาครัฐในเรื่องการเงิน ผลกระทบที่รุนแรงมากที่สุดประการหนึ่งจากปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ คือ การไร้ที่อยู่อาศัย

2. ความมั่นคงทางอาหาร เป็นความมั่นคงที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งอาหารพื้นฐานได้ทั้งทางกายภาพและทางเศรษฐกิจในทุกๆ เวลา ซึ่งหมายถึงการมีอาหารรับประทานอย่างเพียงพอและมีสิทธิในเข้าถึงแหล่งอาหาร ไม่ว่าจะจากการเพาะปลูกด้วยตนเองหรือการซื้อหรือการได้ประโยชน์จากระบบการแจกจ่าย

อาหารของภาครัฐ การเข้าถึงอาหารเกิดจากการเข้าถึงทรัพย์สิน งาน หรือการมีรายได้ที่แน่นอน

3. ความมั่นคงด้านสุขภาพ โรคภัยไข้เจ็บเป็นสาเหตุของการตายโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคอันเนื่องมาจากการติดเชื้อและพยาธิ การติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ โรคท้องร่วง วัณโรคการเสียชีวิตเหล่านี้ส่วนมากเกี่ยวเนื่องกับภาวะทุพโภชนาการและการอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย

4. ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึงความต้องการพึ่งพาสภาพแวดล้อมที่ดีปราศจากภัยคุกคามด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหามลภาวะทางอากาศ

5. ความมั่นคงของบุคคล เป็นความมั่นคงที่สำคัญที่สุดที่มนุษย์ต้องการความมั่นคงปลอดภัยจากความรุนแรงทางกายภาพ จากภัยคุกคามในหลายรูปแบบ เช่น ภัยคุกคามจากรัฐ (การทรมานร่างกาย) ภัยคุกคามจากคนกลุ่มอื่น (ความตึงเครียดทางเชื้อชาติ) ภัยคุกคามจากบุคคลหรืออันธพาลกลุ่มหนึ่งที่กระทำต่อบุคคลอื่นหรืออีกกลุ่มหนึ่ง (อาชญากรรมรุนแรงตามท้องถนน) ภัยคุกคามต่อผู้หญิง (การข่มขืน ความรุนแรงในครอบครัว) ภัยคุกคามต่อเด็กอันเนื่องมาจากการที่เด็กไม่สามารถปกป้องตนเองได้และยังต้องพึ่งพาอาศัยคนอื่น (การทำร้ายเด็ก) ภัยคุกคามต่อตนเอง (การฆ่าตัวตาย การใช้ยาเสพติด)

6. ความมั่นคงของชุมชน ประชาชนส่วนมากได้รับความมั่นคงปลอดภัยจากการเงินสมาชิกของกลุ่ม เช่น ครอบครัว ชุมชน องค์กร หรือกลุ่มเชื้อชาติที่จะสร้างให้เกิดอัตตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และ ชุดของค่านิยมที่หนักถือ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในภาคปฏิบัติอีกด้วย

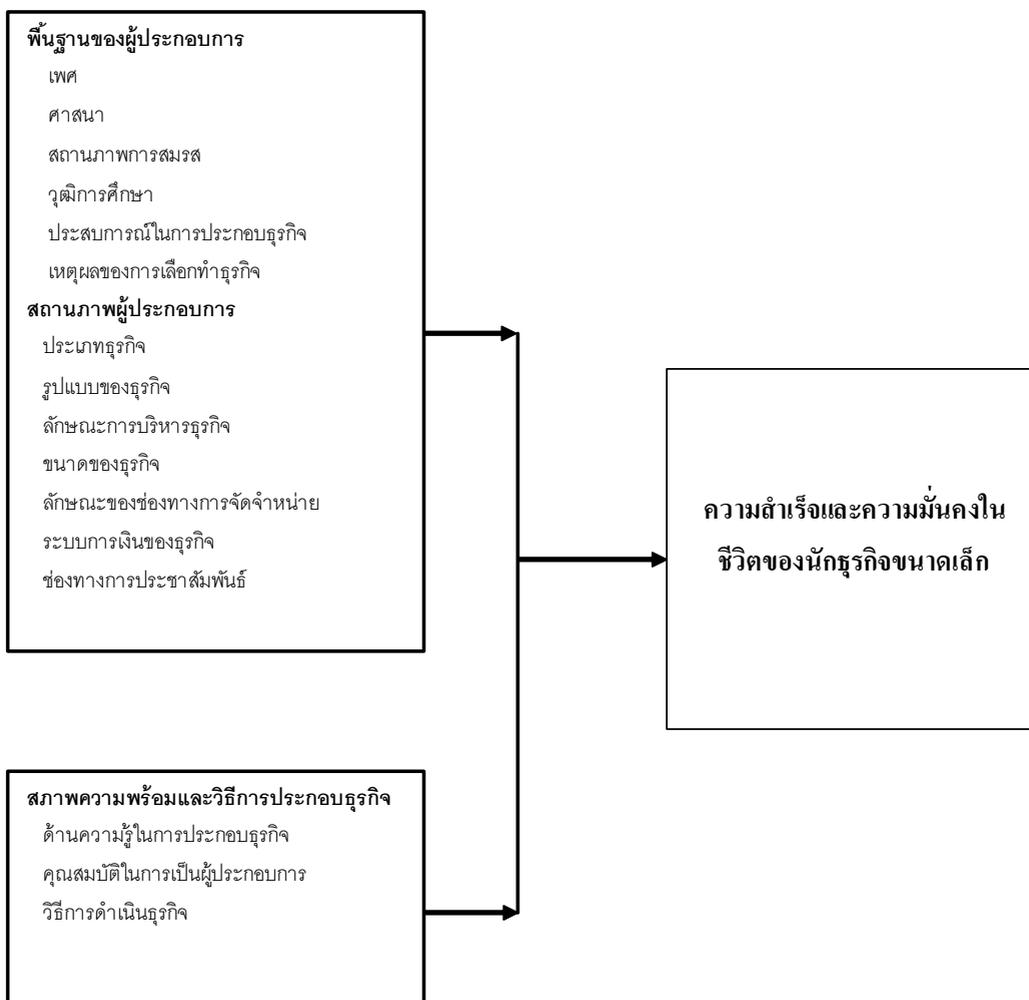
7. ความมั่นคงปลอดภัยทางการเมือง คือ การที่คนสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมที่เอื้ออำนวยตามหลักสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน ไม่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยแสดงดังภาพ

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาด เล็กอายุ 36 ปีขึ้นไปที่เป็นเจ้าของกิจการที่ริเริ่มสร้าง ธุรกิจและบริหารจัดการธุรกิจของตนเองในจังหวัด ราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 210 ราย สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปและความมั่นคงในชีวิตของ

นักธุรกิจขนาดเล็ก จำนวน 5 ส่วนรวมทั้งหมด 71 ข้อ ซึ่งมีค่าระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.962 การรวบรวม ข้อมูลเบื้องต้นจากหน่วยงานภาครัฐที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ วิสาหกิจขนาดเล็กและข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงในชีวิต ของนักธุรกิจขนาดเล็กเก็บจากผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง และการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่ม ตัวอย่างด้วยค่าสถิติพื้นฐาน และความมั่นคงในชีวิตของ นักธุรกิจขนาดเล็กด้วยการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

โดยใช้การแจกแจงแบบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ (Multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.7) นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด (ร้อยละ 97.1) ซึ่งส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 79.9) มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด (ร้อยละ 37.6) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ 10 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 33.8) โดยก่อนหน้าที่ทำธุรกิจในปัจจุบันส่วนมากกลุ่มตัวอย่างเคยประกอบอาชีพอื่น ๆ มาก่อน (ร้อยละ 52.4) และส่วนใหญ่มีเหตุผลของการเลือกทำธุรกิจจากความสนใจในธุรกิจประเภทนั้น ๆ (ร้อยละ 61.9)

2. กลุ่มตัวอย่างที่เลือกส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการที่จังหวัดราชบุรี (ร้อยละ 41.9) โดยประกอบธุรกิจประเภทกลุ่มกิจการค้าปลีกมากที่สุด (ร้อยละ 63.8) ซึ่งส่วนใหญ่มีรูปแบบของธุรกิจในลักษณะเจ้าของคนเดียว (ร้อยละ 94.8) โดยมีลักษณะการบริหารธุรกิจแบบเจ้าของเป็นผู้บริหารเอง (ร้อยละ 69.0) และ ลักษณะของช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือให้บริการจะเป็นลักษณะขายตรงเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.9) สำหรับแหล่งเงินทุนในการประกอบธุรกิจกลุ่มตัวอย่างใช้แหล่งเงินทุนจากบุคคลในครอบครัว/ญาติเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.9) โดยมีระบบการหมุนเวียนทางการเงินทั้งจากลักษณะการจ่ายเงินของลูกค้าเป็นเงินสดโดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.2) และลักษณะการจ่ายเงินเพื่อการลงทุนในลักษณะเป็นเงินสดโดยส่วนมากด้วยเช่นกัน (ร้อยละ 81.1) และในส่วนช่องทางการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์หรือบริการกลุ่มตัวอย่างจะเป็นลักษณะของการบอกต่อ(ปากต่อปาก) มากที่สุด (ร้อยละ 43.8)

3. กลุ่มตัวอย่างมีสภาพความพร้อมและวิธีการประกอบธุรกิจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 3.34 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละด้าน พบว่า ด้านความรู้ในการประกอบธุรกิจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.93 โดยกลุ่มตัวอย่างจะมีความรู้เกี่ยวกับ

การเงินและการวางแผนทางการเงินมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.37) รองลงมาคือความรู้ในการบริหารบุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.09) และลำดับสุดท้ายคือความรู้ในการอ่านงบการเงิน (ค่าเฉลี่ย 2.55) ด้านคุณสมบัติในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.80 โดยกลุ่มตัวอย่างจะมีคุณสมบัติในการรักความก้าวหน้ามากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.13) รองลงมาคือ ความขยันขันแข็งและเอาใจจริงเอาใจ (ค่าเฉลี่ย 3.98) และลำดับสุดท้ายคือ การมีทักษะการค้าในการทำธุรกิจ (ค่าเฉลี่ย 3.49) และด้านวิธีการดำเนินธุรกิจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 3.28 โดยกลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจอย่างรอบคอบมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.74) รองลงมาคือ มีการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต (ค่าเฉลี่ย 3.70) และลำดับสุดท้ายคือ มีการนำระบบงบประมาณมาใช้ (ค่าเฉลี่ย 2.69)

4. กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นคงในชีวิตของการประกอบธุรกิจ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 3.41 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละข้อพบว่า ความมั่นคงในด้านลูกค้าเดิม/ลูกค้าประจำยังคงไว้วางใจให้บริการอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.73) รองลงมาคือความมั่นคงในด้านในการส่งมอบสินค้า/การให้บริการได้ทันเวลาตามที่ตกลงไว้กับลูกค้าทุกครั้ง (ค่าเฉลี่ย 3.61) และลำดับสุดท้ายคือความมั่นคงในปัญหาด้านสุขภาพกายและใจที่เกี่ยวข้องจากการทำธุรกิจ (ค่าเฉลี่ย 2.55)

5. การเปรียบเทียบความมั่นคงในชีวิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็กจำแนกตามพื้นฐานของผู้ประกอบการ ได้แก่ เพศ ศาสนา สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ เหตุผลของการเลือกทำธุรกิจ และสถานภาพผู้ประกอบการ ได้แก่ ประเภทธุรกิจ รูปแบบของธุรกิจ ลักษณะการบริหารธุรกิจ ขนาดของธุรกิจ ลักษณะของช่องทางการจำหน่าย ระบบการเงินของธุรกิจ พบว่า

5.1 ในภาพรวมเพศที่ต่างกันความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ในภาพรวมศาสนาที่ต่างกันความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ในภาพรวมสถานภาพการสมรสที่ต่างกันความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4 ในภาพรวมระดับการศึกษาต่างกันความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.5 ในภาพรวมของประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจที่ต่างกัน ความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.6 ในภาพรวมของเหตุผลการเลือกทำธุรกิจต่างกัน ความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.7 ในภาพรวมของประเภทธุรกิจต่างกันความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.8 ในภาพรวมของรูปแบบของธุรกิจกับความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.9 ในภาพรวมของลักษณะการบริหารธุรกิจต่างกันความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.10 ในภาพรวมของลักษณะช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์/การให้บริการด้วยวิธีการขายตรงต่างกัน ความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.11 ในภาพรวมของการใช้แหล่งเงินทุนประเภทธนาคารต่างกัน ความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.12 ในภาพรวมของการใช้แหล่งเงินทุนประเภทบุคคลในครอบครัว/ญาติต่างกันความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.13 ในภาพรวมลักษณะการจ่ายเงินของลูกค้าด้วยเงินสดต่างกันความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.14 ในภาพรวมลักษณะการจ่ายเงินเพื่อการลงทุนด้วยเงินสดต่างกัน ความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างสภาพความพร้อมและวิธีการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการกับความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.738 แสดงว่าสภาพความพร้อมและวิธีการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการทั้ง 3 ด้านส่งผลต่อความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 54.5

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญและน่าสนใจที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านสภาพความพร้อมและวิธีการประกอบธุรกิจ พบว่า ในภาพรวมของผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละด้านพบว่า ผู้ประกอบการจะมีความรู้เกี่ยวกับการเงินและการวางแผนทางการเงิน ความรู้ในการบริหารบุคคล แต่เนื่องจากความรู้ในด้านอื่น ๆ เช่น การอ่านงบการเงิน การใช้เทคโนโลยีในการผลิตและบริการ หรือด้านภาษาการซึ่งยังอยู่ในระดับน้อยจึงทำให้ผู้ประกอบการยังมีความรู้ในการประกอบธุรกิจในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง สำหรับในด้านคุณสมบัติในการเป็นผู้ประกอบการที่อยู่ในระดับมากนั้นจะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการมีความมุ่งมั่นและเชื่อมั่นในตนเอง เชื่อมั่นในคุณสมบัติของตนเองไม่ว่าจะเป็นความขยันขันแข็งและเอาจริงเอาจัง ไม่กลัวต่อความล้มเหลวและพ่ายแพ้ รักการเรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม รักความก้าวหน้า และมีความรับผิดชอบสูง เป็นต้น จึงทำให้ในภาพรวมด้านคุณสมบัติในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมาก และในด้านวิธีการดำเนินธุรกิจซึ่งจะเห็นว่า

ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากผู้ประกอบการยังขาดความพร้อมในเรื่องข้อมูล คู่แข่งขัน การนำระบบงบประมาณมาใช้ หรือแม้กระทั่งการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการทำงาน จึงทำให้ภาพรวมในด้านวิธีการดำเนินธุรกิจยังอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ อาทิตย์ วุฒิศะโร (2543 : 40-45) ซึ่งกล่าวไว้ว่าคุณลักษณะของความสำเร็จในการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมที่ประสบความสำเร็จ ผู้ประกอบการจะต้องมีคุณลักษณะคือมีความกล้าเสี่ยง มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จ มีความผูกพันต่อเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีความสามารถ โหม่งหน้าจิตใจผู้อื่น มีความมานะและทำงานหนัก มีความกระตือรือร้นและไม่หยุดนิ่ง มีความสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสนใจในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม มีความสามารถในการบริหาร มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการปรับสภาพแวดล้อม มีความกล้าตัดสินใจ มีความสามารถในการคิดและวิเคราะห์ มีความสามารถในการสร้างพันธมิตร มีความซื่อสัตย์ มีความประหยัดเพื่ออนาคต และมีควมรับผิดชอบต่อสังคม และสอดคล้องกับฐิติรัตน์ มีมากและคณะ (2552 : 78-89) ที่กล่าวว่า การดำเนินธุรกิจต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป และไม่สามารถคาดการณ์ได้แน่นอน แต่การเตรียมความพร้อมด้วยการทำความเข้าใจภาพรวมของการดำเนินธุรกิจและกระบวนการทั้งหมด ตั้งแต่ต้นก่อนที่จะเริ่มดำเนินการ จะทำให้ผู้ประกอบการทราบว่า จะต้องทำอะไรและในเวลาใดบ้าง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาขั้นตอนในการเริ่มต้นธุรกิจอย่างละเอียดเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและการดำเนินการที่ดีต่อไป

2. ความมั่นคงในชีวิตของการประกอบธุรกิจ พบว่า ในภาพรวมของผู้ประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละประเด็นพบว่า ผู้ประกอบการจะมีลูกค้าเดิม/ลูกค้าประจำยังคงไว้วางใจใช้บริการอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก แต่จำนวนลูกค้ายังไม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้กิจการของผู้ประกอบการ ยอดรวมของการขาย/การให้บริการไม่เพิ่มขึ้นทุกปี ไม่ได้รับกำไรในอัตราส่วน

ที่เหมาะสมทุกปี จึงทำให้กระแสเงินสดในกิจการของผู้ประกอบการไม่ได้เพิ่มขึ้นหรือเป็นบวกโดยตลอด สอดคล้องกับนิตย สัมมาพันธ์ (2542 : 10-21) ได้ให้แนวคิดในการวัดความสำเร็จขององค์กรว่าต้องพิจารณาจากกำไร (Profit) ซึ่งการใช้กำไรเป็นเกณฑ์ในการวัดมักจะใช้ระยะเวลา 1 ปี ตามระบบบัญชีของแต่ละธุรกิจ และในการดำเนินธุรกิจการรักษาลูกค้าเดิมเป็นเรื่องที่สำคัญ แต่ในขณะเดียวกันการสร้างฐานลูกค้าใหม่ก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งเช่นกัน เพื่อให้ธุรกิจมีการเติบโตและสามารถแข่งขันในตลาดได้ ดังนั้นการขยายฐานลูกค้าใหม่จึงเป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งซึ่งผู้ประกอบการจะต้องให้ความสำคัญด้วยช่องทางต่าง ๆ ในการโฆษณา และประชาสัมพันธ์สินค้าหรือบริการให้ลูกค้าได้รับรู้ และสอดคล้องกับ ฐิติรัตน์ มีมากและคณะ (2552 : 332) ที่กล่าวไว้ว่าการส่งเสริมการตลาด เป็นกระบวนการที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการกระทำตามที่ปรารถนา ตั้งแต่การสร้าง ความตระหนักและเข้าใจในสินค้าหรือบริการ แล้วเกิดความชอบ ต้องการใช้ และจงใจให้ซื้อสินค้าหรือบริการ

3. การเปรียบเทียบความมั่นคงในชีวิตของผู้ประกอบการจำแนกตามพื้นฐานของผู้ประกอบการ ได้แก่ เพศ ศาสนา สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ เหตุผลของการเลือกทำธุรกิจ และสถานภาพผู้ประกอบการ ได้แก่ ประเภทธุรกิจ รูปแบบของธุรกิจ ลักษณะการบริหารธุรกิจ ลักษณะของช่องทางการจำหน่าย ระบบการเงินของธุรกิจ พบว่า ในภาพรวมของประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจและประเภทธุรกิจที่ต่างกัน จะมีผลต่อความมั่นคงในชีวิตของ นักธุรกิจขนาดเล็กแตกต่างกัน แต่สำหรับในภาพรวมของเพศ ศาสนา สถานภาพการสมรส วุฒิการศึกษา เหตุผลของการเลือกทำธุรกิจ รูปแบบของธุรกิจ ลักษณะการบริหารธุรกิจ ลักษณะของช่องทางการจำหน่าย ระบบการเงินของธุรกิจต่างกัน ไม่มีผลต่อทำให้ความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก ซึ่งจากข้อมูลการเปรียบเทียบดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจที่ต่างกันกล่าวคือ ยิ่งประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจมากเท่าใด โอกาสในการประสบความสำเร็จเกิดความมั่นคงในชีวิตในการ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) ๒๕๕๔

ประกอบธุรกิจก็มากขึ้นตามไปด้วย สอดคล้องกับ ธิติภาพ ชยธวัช (2547: 17) ที่กล่าวว่า การจัดการเกี่ยวกับอาชีพหรือการดำเนินธุรกิจ มีสาเหตุของความล้มเหลวอยู่หลายประการ หนึ่งในความล้มเหลวนั้นก็คือ ปัญหาด้านการจัดการ เป็นความล้มเหลวที่สำคัญจากความสามารถในด้านการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจนั่นเอง สาเหตุเกิดจากขาดประสบการณ์ในการดำเนินงาน และไม่มีทักษะในการจัดการผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จต้องมีความสามารถในการขายและการบริการ การเก็บข้อมูล การจัดทำบัญชี ฯลฯ และในส่วนของประเภทธุรกิจ ที่พบว่า กลุ่มกิจการให้บริการมีโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จมีความมั่นคงในชีวิตมากที่สุดนั้นอาจจะเนื่องมาจากกลุ่มกิจการให้บริการจะเป็นประเภทธุรกิจที่มีความเหมาะสมในธุรกิจขนาดเล็ก คือ เงินทุนเริ่มต้นไม่ต้องมีจำนวนที่สูงนัก ไม่ต้องใช้ความรู้ความสามารถพิเศษ และใช้เทคโนโลยีที่ไม่สูงที่ต้องใช้เวลาในการศึกษา

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพความพร้อมและวิธีการประกอบธุรกิจ ได้แก่ ความรู้ในการประกอบธุรกิจ คุณสมบัติในการเป็นผู้ประกอบการ และวิธีการดำเนินธุรกิจกับความมั่นคงในชีวิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็ก ส่งผลต่อความมั่นคงในชีวิตของนักธุรกิจขนาดเล็ก สอดคล้องกับ ธิติภาพ ชยธวัช (2547 : 17) ที่กล่าวไว้ว่าผู้ประกอบการที่ประสบผลสำเร็จจะต้องเรียนรู้การจัดการทำแผนธุรกิจ เพื่อกำหนดอนาคตด้วยวิสัยทัศน์ และภารกิจที่ดำเนินการภายใต้ค่านิยม

ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องมีคุณสมบัติของการเป็นผู้ประกอบการที่ดี และต้องมียุทธวิธีของตนเองสู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นความเข้าใจในหลักพื้นฐานในการประกอบธุรกิจ การจัดองค์กรให้มีระบบและมีประสิทธิภาพ และมีวิธีการทำธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ และในการประเมินความพร้อมที่จะเป็นผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการชะลอตัวของระบบเศรษฐกิจทำให้สินค้าอุปโภค บริโภคและสาธารณูปโภคมีราคาสูงขึ้นทำให้ประชาชนต้องประหยัดและใช้จ่ายน้อยลง กอปรกับมีห้างสรรพสินค้ามากขึ้น ทำให้กระทบต่อร้านค้ารายย่อย ดังนั้นภาครัฐต้องกำกับดูแลจำกัดการขยายตัวของห้างสรรพสินค้าไม่ให้มีการขยายตัวมากเกินไป จนกระทบต่อร้านค้ารายย่อย

2. สังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและค่าครองชีพสูงขึ้น ทำให้ประชาชนมีความระมัดระวังในการใช้จ่าย ทำให้เกิดลักษณะของการดำเนินชีวิตเพื่อความอยู่รอดและคล่องตัวของครอบครัว โดยอาศัยเศรษฐกิจแบบพอเพียงเข้ามาใช้ในสภาพสังคมครอบครัวในปัจจุบัน ทำให้ร้านค้ารายย่อยได้รับผลกระทบในเรื่องยอดจำหน่ายสินค้าที่ลดลง ดังนั้นภาครัฐต้องให้การศึกษาค้ำคูณในการเพื่อทักษะในการประกอบอาชีพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้ในภาวะการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอน

เอกสารอ้างอิง

- กุลภัทธา สิริธม. (2546). การวิจัยเบื้องต้นเพื่อการพัฒนาเครื่องมือตรวจสอบกิจการ : กลุ่มวิสาหกิจขนาดเล็กประเภทกิจการผลิตในประเทศไทย : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กระทรวงอุตสาหกรรม.
- กัตัญญ หิรัญญสมบุรณ์. (2545). การจัดการธุรกิจขนาดย่อม. พิมพ์ครั้งที่ 4 . กรุงเทพฯ : บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด.
- ก้อเกียรติ ชวนิตย์ โชติธรัส ชวนิตย์ และปริญา ลักษิตานนท์. (2537). ธุรกิจขนาดย่อม . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- ชนินทร์ ชุณหพันธ์รักษ์. (2541). การจัดการธุรกิจขนาดย่อม . กรุงเทพฯ : ศูนย์เอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

- दनัย เทียนพุด. (2531). **ความเป็นผู้ประกอบการ**. จุฬาลงกรณ์ปริทัศน์ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทับทิม วงศ์ประยูรและคณะ . (2542). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ** . พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์.
- ทับทิม วงศ์ประยูร และคณะ. (2540). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ** .กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์.
- ศรีปริญญา ถาวรประเสริฐ. (2543). **ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานธุรกิจขนาดย่อม : กรณีศึกษาการบริหารงานบริษัทผลิตรายการโทรทัศน์** : วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

